

Englænderne siger endnu: My house is my castle;*) og at der skulde være „højere til Loftet og videre til Væggene“ i det store Fælleshjem end i det lille Hus, hvor hver Mand har sin Gryde, sit Blomsterbed og sin Barne-stue, er ikke let at forestille sig. Man kan endda skænke de begejstrede Kooperister Gryden, nødigere Blomsterpletten og paa ingen Maade Barne-stuen, selv om denne skal falde sammen med Familiens Dagligværelse. Hvor mange slutter sig sammen, bliver der jo netop sat snevre Grænser for den enkelte. I et amerikansk „Babyslot“ beundrede en fremmed Børnene, der laa saa artigt og stille paa Rad i deres Vugger; men Opsynsdamen bemærkede hertil tørt: „Ja, de smaa Skind har jo heller ikke nogen at græde til.“ Det er et billigt Forlangende, at et lille Barn skal kunne græde og le i sin egen Moders Arme, saa vel som drikke sin egen Moders Mælk, og at det skal være Moderen selv, der, som Pestalozzi siger, tager Barnet paa Skødet og viser det Verden.

Da Tyskeren Preyer vilde studere sit Barns Udvikling, fandt han det nødvendigt at beskæftige sig med det mindst tre Gange om Dagen i de første tre Aar. Moderen skal vel ikke gøre noget videnskabeligt Studium af sit Barn, men hun vilde dog, som en anden Barneforsker, Sully siger, være brav dum, dersom hun uden tvivlende Nødvendighed afstod til en anden den Forret at iagttage Barnet i disse Aar, da hver Dag, ja næsten hver Time bringer et nyt Skridt fremad, et nyt Ord, en ny Sejr over Vanskeligheder, da hun evner at gøre sit Barn saa fuldt ud lykkeligt som aldrig senere, og da det ytrer sin Ejendommelighed i tusinde smaa Ting for den, der er om det tidligt og sildigt.

Jeg husker, at da jeg en Gang talte i en jysk Fabriksby om Kvinders Adgang til Erhverv, bragte en Arbejder mig i Forlegenhed — mere end jeg erindrer, nogen ellers har gjort i lignende Tilfælde — ved at spørge, om jeg dog ikke vidste, at netop alt det, Arbejderen stred og stræbte efter, var at tjene saa meget, saa Konen kunde blive ved Hjemmet. Saa-dan er det dog vist endnu, og saadan vil det vist ogsaa blive ved at være, selv om meget andet forandres i Hjemmet og i Samfundet. Naar Sulten staar for Døren, sætter Arbejdersken sit Barn paa Vuggestuen og gaar selv paa Fabrikken; men saa snart Tiderne bliver bedre, tager hun Barnet hjem og gør sig selv nyttig inden Døre. Senere, naar Børnene er blevne større, naar hver af dem tager sin Del af Husarbejdet, og de ældre kan hjælpe med at opdrage de yngre, kan Moderen maaske igen udføre et Arbejde uden for Huset i det mindste den halve Dag. Paa denne Maade har Arbejdersken løst Vanskeligheden, og denne Løsning tænker jeg maa gælde for alle Livsstillinger.

*) Frit oversat: Jeg vil have Lov at lukke min Dør for fremmede.

En Trøst.

Og gaar vi Dagen lang end hver sin Vej,
Og Livets Arbejd' paa vor Skulder hviler,
Da ved jeg jo, at Aft'nen til mig smiler,
Fordi den jo forener mig med Dig.

Og er vi end saa uens hver for sig,
Saa uens, ja, som Stammen er fra Sivet,
Saa ved jeg dog, der Mening er i Livet, —
Fordi det sødt forened mig med Dig.

Paula Herreborg.

Vore Fagskoler for Syersker.

Hvor vidt Fagskolen for Dame-skrædersyning er beregnet paa at uddanne Eleverne til Erhverv, eller det kun er Meningen, at hun skal kunne sy sit eget Tøj, er mig ubekendt, men i hvert Fald er jo da Linnedsyernes Fagskole baseret paa, at Eleven, naar hun gaar derfra, skal kunne tjene til Livets Ophold. Enhver Kvinde, der ved, hvad det vil sige at ernære sig selv, og ved, hvad Skade slet udført Arbejde kan gøre Faget, vil sikkert være de Kvinder taknemlige, der har sat sig i Spidsen for at faa Fagskolerne oprettede, saa meget mere, som det jo er gjort for at hjælpe Syersken til at hæve Lønnen for sit Arbejde; men naar det er saaledes, burde man gaa et Skridt længere, man burde i det mindste opfordre Eleverne til at gaa ind i Fagforeningen, da vi vel nok er enige om, at vi kun kan skaffe os Ørenlyd, naar vi er de mange. Og der vilde jo blive set med andre Øjne paa Fagskolen, end der nu bliver — i hvert Fald fra manges Side. Thi det kan ikke nægtes, at Syerskerne ser skævt til Fagskolen, og ikke uden en vis Grund; der er jo mere end Syersker nok, og Fagskolen producerer et ikke lille Antal, som vi, i Fald de ikke vil slutte sig til os, maa anse for Konkurrenter, og det har dog sikkert ikke været Meningen med Fagskolernes Oprettelse. Mit Raad er derfor: uddan Eleverne til dygtige Syersker, men gør dem det klart, at de maa gaa med og ikke imod deres Med-søstre; da er Fagskolen, hvad den burde være, en god Støtte for Syerskerne i Kampen for en menneskelig Tilværelse.

Sofie Jensen,

Formand for Linnedsyerskernes Fagforening.

Skolekøkkener i Tyskland.

(Af Julie Rudolph.)

II.

I München, hvor det første Skolekøkken oprettedes 1895, fremføres Sagen paa en noget anden Maade end her i Nordtyskland, hvor Soldater-aanden gennemtrænger stort og smaat,

og da især i saadan en afgjort Garnisonsby som Cassel; thi i Skolerne her ekserceres Børnene fuldstændig som Soldater. I Bayern gaar der en ganske anden Aand og Tone gennem Undervisningen — en Tone, som mindede mig om Stockholm; saavel Bayern som Sverrig har dannet Skolekøkkenerne efter Cassels, men altsaa sat de respektive Landes Stempel derpaa. — Skolekøkkenet i München ved Gabelsbergers Skole, som jeg her vil gøre til Genstand for nærmere Beskrivelse, er meget smukt, — ja, man kunde næsten fristes til at sige, for smukt indrettet. — I det store, lyse fire Fags Rum er fire fritstaende Komfurer anbragte i Midten, Gasrørene er indlagte under Gulvet, derfra føres de ud i Skorstenen. Ved Enden af hvert Komfur staar et nydeligt Anretningsbord; (den Luksus bruges ikke i Cassel;) under Vinduerne findes smalle Opvaskningsborde. Skabene, en stor Buffet og alt Porcellæn er dekoreret i Tyroler Stil, mørkegrønt med røde Kanter, og gør en udmærket dekorativ Virkning i det store, lyse Rum. I Køkkenet faar Børnene i de bayerske Skolekøkkener udelukkende Undervisning i de praktiske Arbejder, al teoretisk Undervisning foregaar i Klasseværelset. I Bayern antages kun Lærerinder med Folkeskoleeksamen, og Klasselærerinden har baade det teoretiske og praktiske Arbejde. I Begyndelsen af Skoleaaret gør Lærerinden alle Indkøb, senere maa Børnene selv besørge dem; den Dag, jeg overværede Undervisningen, hentede de Lammekød og Salat, og Resultatet var udmærket. Naar Maden er lavet, dækkes Bordene med Blomster og de pæne kulørte Duge, der bruges saa meget i Tyskland; ved Gabelsbergers Skole er det Skik, at de Lærere og Lærerinder, der har Lyst, gaar ned i Køkkenet og spiser med Børnene; der sendes ogsaa hver Dag en Portion op paa Inspektørens Kontor. Den Dag, jeg var der, kom pludselig 3 Lærere ned og spurgte, om de kunde spise med. I en Fart rykkede Børnene sammen ved deres Borde, de omtalte Lærere, Lærerinden og jeg spiste ved det ene Bord, Børnene ved deres, og Maaltidet forløb under en hyggelig og behagelig Stemning; Børnene vartede op og serverede, og det var tydeligt at se, at det ikke var første Gang, de havde Gæster, og at de satte en stor Ære i, at Maden var saa god, at vi alle nød den med stort Velbehag i det nydelige Køkken, hvis Vinduer var drapperede med lyse, blomstrede Musselins Gardiner, hvorigennem Solen kastede sine oplivende Straaler ind paa de glade og fornøjede Barneansigter. — For det er netop en af Undervisningens Grundpiller, at Børnene omfatter den med saa stor Interesse; derved støtter de jo mægtigt Lærerindens Gerning uden selv at ane det. Og det synes at være internationalt: det praktiske ligger som Regel langt bedre for Børn end det teoretiske.

Mens den ene Halvdel af Klassen, ca. 24 Børn er i Køkkenet, har den anden Halvdel Haandarbejde, og det var rigtignok nydelige Haandarbejder, der et Øjeblik efter at Skolens Inspektør havde introduceret mig, dæk-

kede alle Bordene. Haandarbejdet i 8de Pigeklasse 4 Timer ugentlig omfatter følgende Arbejder i Aarets Løb: 1) et Viskestykke med Stropper, et Dynevaar med Knapper og Knap-huller, en Frisertrøje, et Par Benklæder, en Chemise, — de, jeg saa, var saa nydeligt syede, at det var en hel Fornøjelse, Bækraverne pyntede med Læg og Stikninger, saa man begriber ikke, at de faar alt det færdigt, saa meget mere som den ene af de nævnte 4 Timer benyttes til Lapning og Stopning af gammelt Tøj — (i Parantes vil jeg her bemærke, at i det første Skoleaar lærer Børnene i de tyske Skoler slet ikke Haandarbejde, saa man ser altsaa, at Timeantallet er ikke den afgørende Faktor). — Den teoretiske Undervisning i „Haushaltungshunde“ overværes af alle Eleverne paa en Gang og foregaar enten i Klasseværelset eller i en Sal, der huser Skolens Samling. — En fremtrædende Rolle spiller Læren om Næringsmidlernes kemiske Sammensætning.

Dansk Kvindesamfunds Virksomhed.

Paa Dansk Kvindesamfunds Klub-aften Mandag den 22. ds. talte Hr. Folketingsmand Svend Høgsbro om de i denne Samling behandlede Lovforslag, som særlig har Interesse for Kvinder. Han gjorde opmærksom paa den glædelige Revolution, der var foregaaet i Landstinget til Fordel for Kvinders Stemmeret; dog haabede han endnu paa at faa Loven gennemført i Folketingsrets Affattelse, i al Fald for Valgrettens Vedkommende. Han gjorde Rede for Forhandlingerne om Lovfor-slaget om Ophævelse af den offentlige Prostitution; dette Lovforslag burde kunne paaregne stor Interesse for alle Kvindesagsvenner, da det gik ud paa at hæve Lighed for Loven for Mand og Kvinde. Det norske Lovforslag om samme Sag falder i alt væsentlig sammen med det danske.

Ved Omtale af Fabriklovsforslaget blev det fra de tilstedeværende Kvinders Side hævdet med stor Styrke, at Kvinder ikke maa sættes i Klasse med umyndige, men ville selv raade frit over deres Tid og Arbejdskraft. Arbejdstidens Længde kan Kvinderne selv bestemme ved at organisere sig. Med Hensyn til Lovens § 7 om 5 Ugers tvungen Ferie ved Barnefødsel blev det hævdet, at kun om Staten vilde betale Moderen fuld Løn i den tvungne Ferie kunde den have Ret til at forbyde Moderen at arbejde. Vilde Staten ikke gøre det, kunde § 7 aldrig komme til at virke som Beskyttelse for Mødre og Børn, men kun som et brutalt Indgreb i Moderens Ret til at arbejde for sig selv og sit Barn.

Efter Foredragene og Forhandlingerne tilbragtes et Par fornøjelige Timer med Musik, Samtale, Skakspil o. s. v. Sikkert var alle glade for den lærerige og fornøjelige Aften.

Amerikanske Forlovelser.

„De vil vide, hvordan min Mand og jeg fandt hinanden,“ sagde min unge transatlantiske Gæst, som aabenbart nød det at kunne lade Munden løbe paa Modersmaalet. „Det tog os hverken mer eller mindre end et Aar. Min Moder fandt, det var for kort et Bekendskab at gifte sig paa; men Tiden har vist, at vi ikke tog fejl af hinanden. Før jeg kendte Mr. K., havde jeg i 2 Aar fulgtes med en anden ung Mand.“ — „Om jeg saa straks maatte give ham Løbepas? Ja, jeg vilde jo ikke have to at følges med paa een Gang; men det voldte mig rigtignok mange Kvaler. Mr. S. havde vist mig overmaade megen Opmærksomhed. Han var et rigtig flinkt Menneske i en god Stilling, der var ikke een af de andre Piger i mit Hold — 7 var vi, og ingen af os endnu gift — som ikke gerne havde taget ham. Han havde sikkert ogsaa gjort

mangen en Hustru lykkelig; men ikke mig; dertil er jeg for ømtaalig. Vi var næppe sammen nogen Gang, uden at han stødte mig med et eller andet af, hvad han sagde. Saa er rigtignok Mr. K. mere fintfølelse. Han bliver selv let stødt; men vi tager Hensyn til hinandens Følelser, og det gaar udmærket.

„Det var Mr. S. selv, som førte mig sammen med min Mand, nemlig i et af de Sammenskudsselskaber, de unge Mænd i vor lille By undertiden gør. Mr. K. blev straks indtagen i mig og spurgte mig endnu samme Aften, om han maatte komme og besøge mig. Jeg sagde ikke Ja, men heller ikke Nej. Han skrev da til mig, og jeg lod ham komme. Han maatte skrive endnu en Gang, før jeg gav ham Lov at gøre stadige Besøg; og først efter to Maaneders Forløb tillod jeg ham at komme og tilbringe en Søndag sammen med mig. Jeg vidste, at han saa vilde træffe sammen med Mr. S. Men jeg havde over-tænkt Sagen og talt med min Moder

om det. Som jeg sagde til hende, var jeg nu paa det rene med, at jeg ikke kunde gifte mig med S.; og han holdt blot andre unge Mænd borte fra mig; det var der dog ikke rigtig nogen Mening i.

„Han vidste, at Mr. K. vilde komme til mig den Dag; og det havde været finere af ham at blive borte. Men nej, han kom, aabenbart bestemt paa at drille det bedste, han kunde. Han talte ikke om andet end om, hvad vi havde haft sammen, og lod, som om han havde været langt mere fortrolig med mig, end Tilfældet var; sagtens tænkte han endnu, han kunde skræmme Mr. K. bort. Saaledes blev han ved, ogsaa efter at han vidste, jeg var forlovet med Mr. K. Som jeg siden har faaet at vide, sammensvor han sig end-ogsaa med en anden for at forstyrre Forholdet. De lagde ligefrem Fælder for mig paa de Dage, da Mr. K. skulde komme. En Gang havde de indbudt til et Selskab og faaet mine bedste Venner til at love at komme. S. tiggede mig om at gaa der med ham.

For Spøg og for at slippe for hans Plagerier lod jeg, som om jeg gik ind paa det. Men til Slut sagde jeg dog bestemt Nej. Dette lod han, som om han ikke forstod. Han passede paa Toget, som Mr. K. skulde komme med. Og lige som jeg ser Mr. K. komme op ad Gaden, hører jeg nogen ringe. „Hvem kan det være?“ tænker jeg, „skulde Mr. K. have taget en Ven med?“ — dette gjorde han undertiden, og jeg fik da altid fat paa en af Veninderne. Men det var S. i egen Person; og i samme Øjeblik, som Mr. K. traadte ind, sagde han med høj Røst: „Ja, Bess, her kommer jeg for efter Aftale at tage Dem med til Y.“ Mr. K. blev rasende, hilste næppe paa mig, men for lige gennem Værelset ind til min Moder, som sad i Stuen bag ved. S. blev en hel Time; og jeg maatte bagefter have en Forklaring med Mr. K.

„S. vidste som sagt nok, at jeg var forlovet, men han troede ikke rigtig, det var Alvor. Han saa, at Mr. K. ikke ødslede saadan en Mængde